SEPTEMBER 2025

Jubileum special

Ter ere van het jubileum van ons tuinenpark maakten we een speciale nieuwsbrief waarin we 90 jaar Pionieren bekronen!

DE PIONIERS 90 JAAR 1935 2025

ATV de pioniers

Van de **redactie**

Om iets te weten te komen over 90 jaren Pioniers, ben ik bij verschillende oude trouwe Pioniers langs gegaan om ze te interviewen.

Zo kwam ik bij meneer en mevrouw Hirt, bij Gerard en Andrea Huijsen, bij Joop en Ineke van Ree en sprak ik met Henk Karg. Ik heb verhalen gehoord van Mia Canten en Gerda en René van de Coterlet. Ik sprak met Jan, Michel en Wilma van de Zijden en met Paul van Kan. En natuurlijk las ik de geschiedenis, geschreven door Rian Kraan. Zelf ben ik, net als mijn buren, ook al meer dan 25 jaar een Pionier. In die 25 jaren heb ik veel mensen gesproken omdat ik de nieuwsbrieven maakte. Ooit interviewde ik zelfs de zoon van Jan Hellevoort, de oprichter van de Pioniers.
De meeste mensen die ik vraag iets te vertellen over 'de oude tijd' beginnen over de kameraadschap onderling en wat er al niet georganiseerd werd op ons tuinenpark. Vervolgens vertellen ze over de strenge regels van vroeger en hoe het nu toch allemaal aan het verloederen is.
"Was Peeters er nog maar," verzucht Joop, "Die kon heel duidelijk zeggen waar het op stond. "Als je niks deed, dan kon je gaan."

Wie zijn de Pioniers? Ik vroeg het aan een aantal Pioniers zelf. Hun antwoorden vind je verspreid in deze nieuwbrief terug.

Evelien Pullens

WIE ZIJN DE PIONIERS?

Letty:

"Mensen die vooruitstrevend zijn en er voor gaan."

Alle nieuwsbrieven zijn te lezen op de website van de Pioniers. zie: www.depioniers.nl

Van het **Bestuur**

In 2025 bestaat ATV De Pioniers maar liefst 90 jaar.
Een prachtige mijlpaal waar we samen trots op mogen zijn!

Wat ooit begon als een kleinschalig initiatief van wilde tuinders, is uitgegroeid tot een bloeiende, toegankelijke en duurzame groene gemeenschap. Al negen decennia lang wordt er hier gezaaid, gesnoeid, gebouwd, geborreld – en vooral genoten.

Tuinieren bij De Pioniers is veel meer dan het verzorgen van je eigen stukje grond. Het is een manier van leven, een bron van ontspanning, creativiteit én verbinding. Of je nu een moestuin hebt, een siertuin, een bostuin of een mix daarvan – samen dragen we bij aan biodiversiteit, natuurbeleving en een groenere stad. We leren van én met elkaar, delen kennis, en zetten ons in voor een verantwoorde manier van tuinieren.

Onze tuinen vormen samen een mozaïek van ideeën, seizoenen en verhalen. En in al die tuinen leeft de missie van De Pioniers voort: om een actieve, inclusieve vereniging te zijn waar iedereen welkom is – en waar buurtgenoten kunnen meegenieten van het wandelpark, het PioTuinCafé, de beleeftuin of een workshop.

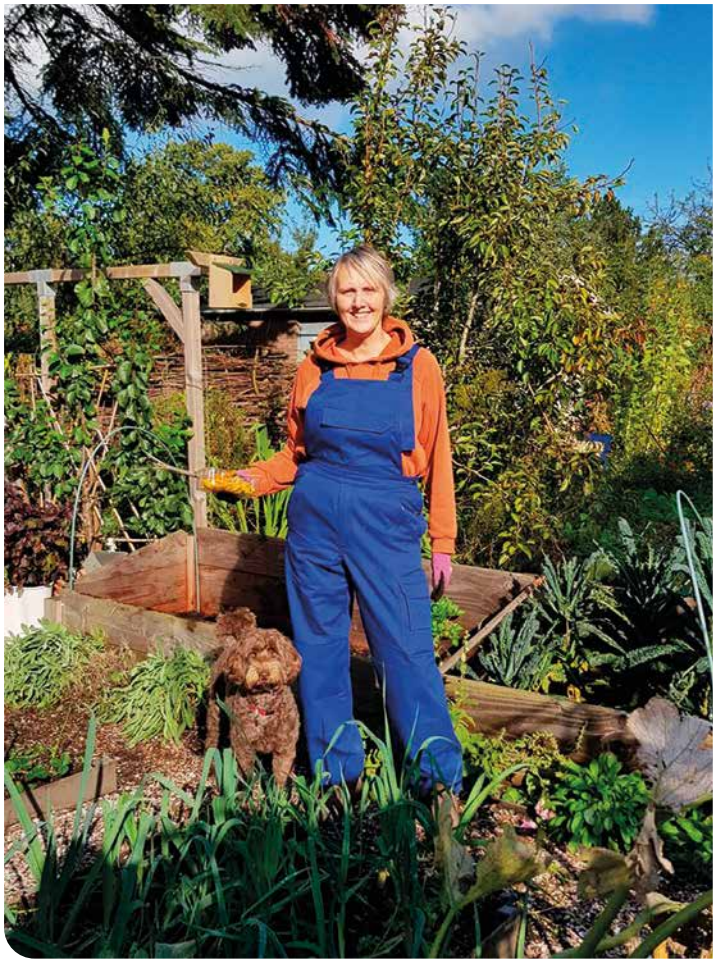

Dit jubileumjaar vieren we dan ook niet alleen ons verleden, maar vooral de kracht van onze gemeenschap. Dankzij jullie inzet, betrokkenheid en groene vingers is het park nog altijd springlevend.

We staan midden in een feestelijk jubileumjaar vol herinneringen, gezelligheid en natuurlijk: heel veel tuinplezier.

Caroline Provily

WIE ZIJN DE PIONIERS?

Willemijn:

“Pionier is als je iets nieuws in je tuin doet.”

Tuinieren door de

Rian Kraan:
"De tuincontroleurs waren lange tijd zeer streng en kwamen soms wekelijks langs. De ligusterheg werd nauwkeurig opgemeten om te kijken of deze wel de vereiste hoogte van 70 cm had. Elk sprietje onkruid was taboe. Gazons dienden strak geschoren te zijn. Geen rommel op de tuin. Slootkanten vrij van begroeiing. Er werd, zoals bij een voetbalwedstrijd, gewerkt met gele kaarten en rode kaarten. Geel was een waarschuwing en rood betekende opzegging van het lidmaatschap."

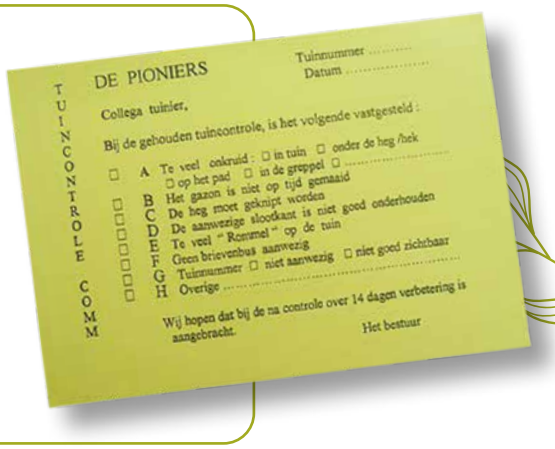
TUINCONTROLE COMM

DE PIONIERS

Tuinnummer .....
Datum .....

Collega tuinier,

Bij de gehouden tuincontrole, is het volgende vastgesteld :

A Te veel onkruid : ☐ in tuin ☐ onder de heg /hek ☐ op het pad ☐ in de greppel ☐ .....
B Het gazon is niet op tijd gemaaid
C De heg moet geknipt worden
D De aanwezige slootkant is niet goed onderhouden
E Te veel " Rommel " op de tuin
F Geen brievenbus aanwezig
G Tuinnummer ☐ niet aanwezig ☐ niet goed zichtbaar
H Overige .....

Wij hopen dat bij de na controle over 14 dagen verbetering is aangebracht.

Het bestuur

Henk Karg:
"De greppels aan weerszijden van de tuin waren voor de afwatering. Die greppels moesten schoon blijven. Toen kwam de controle; "Nou Karg, er staat gras in de greppel," zei de controleur. Toen antwoordde mijn vader: "Jullie weten ook niets; Zie je niet dat dat rijst is. Dat heb ik speciaal geplant!"

Gé Hirt:
"De Pioniers heeft toentertijd successen behaald met een tweede prijs in de landelijke wedstrijd van volkstuinen. Alle hagen waren namelijk even hoog. Dat bereikten ze door een draad te spannen om de juiste hoogte te bepalen en ze keurig langs die draad te knippen. Maar na het winnen van die wedstrijd, zijn de hagen nooit meer zo mooi geweest. Dat kwam ook door het slechte tuin-dersbedrijf dat nieuwe heggen heeft geplant. Die zijn lang niet overal goed aangeslagen."

Henk Karg heeft een andere verklaring; "Toen de paden geasfalteerd werden, gingen veel ligusterhagen dood. Dat kwam door componenten die uitspoelden in de bodem."

jaren heen

Joop van Ree:
"Alles is veranderd. Mensen hoeven er niet meer van te leven. Vroeger hadden ze winteraardappelen, om de winter door te komen. Die heeft niemand meer."

Henk Karg:
"Er werd in de jaren 70 neergekeken op mensen die een moestuin hadden. Siertuinen waren in de mode."

Gerard Huijsen:
"Vroeger zaten er allemaal chrysanten-kwekers, waar de schooltuinen waren, achter de loods. Zulke grote chrysanten! De vader van Herman van Veen zat ook op de tuin. En ook zijn broer. Die hadden altijd de eerste prijs met de chrysanten. Er was veel competitie. Je moest ze al heel vroeg in de knop zetten, zo ingepakt. We hadden veel lol. Op een nacht hebben we de tomaten van Sabee rood geverfd. 's Morgens waren ze bij Sabee verbaasd dat de tomaten opeens rijp waren."

WIE ZIJN DE PIONIERS?

Mia:

"De Pioniers bestaan niet meer! De oude garde zoals ik die kende toen ik als 26-jarig meisje hier kwam, is er niet meer."

Koningin van de nacht

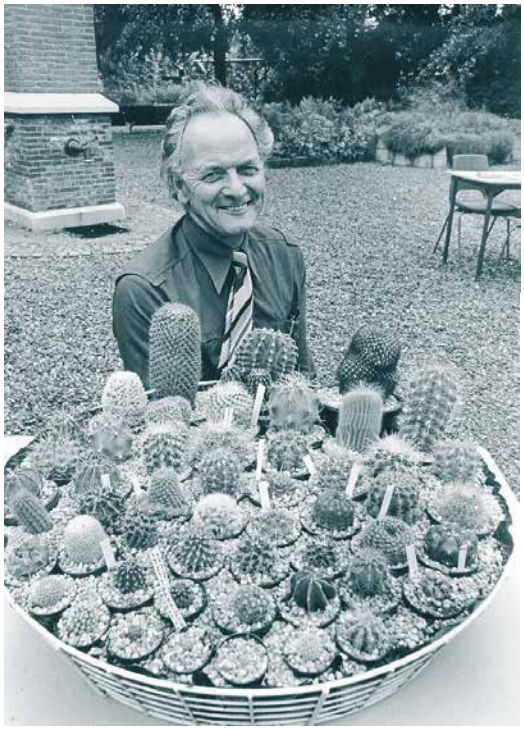

Henk Karg:
"De familie van de Coterlet had cactussen in de kas. Soms kreeg je als kind een klein cactusje. Ik heb ook eens een schelp van een zoetwatermossel gekregen van hem. Die schelp heb ik na 50 jaar nog steeds in mijn verzameling. De cactus Koningin van de Nacht bloeide één nacht per jaar. Iedereen kwam kijken."

WIE ZIJN DE PIONIERS?

Richard:

"Pioniers zijn mensen die zich verbonden voelen met dit park."

De tuin van familie van de Coterlet is nu van Martine. De kas staat er nog. Bij ons 80-jarig bestaan zong zij het lied 'Koningin van de nacht' van Mozart in haar eigen tuin bij de kas.

Een stukje tekst uit het lied van Martine:

Mijn cactusbloed kolkt woest in al mijn stekels.
Alle Pioniers, ze stromen toe, en met ontzag en bewondering. Applaus!
Meneer van de Coterlet hij straalt
De koningin heeft het gehaald!

Buurman weet **alles**

Buurman,
U heeft hier toch al heel lang een tuin? Is er veel veranderd?

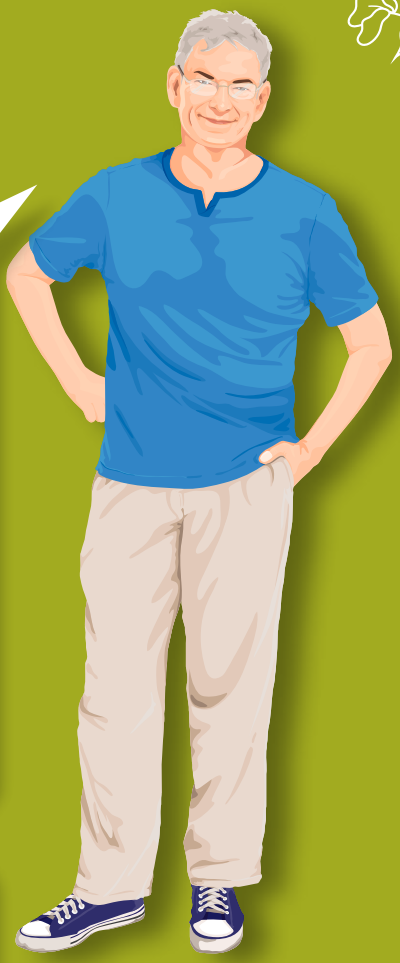

Och buurvrouw,
vroeger was het heel anders. Maar of dat nou beter was? Nee, echt niet. Alles was streng en precies, zoals heel veel in de eindjaren van de vorige eeuw. Toen ik zo'n 30 jaar geleden een behoorlijk verwaarloosde tuin overnam kreeg ik al gelijk een rode kaart! Ik was nog geen paar weken lid en had me het schompes gewerkt aan de tuin. Gelijk de statuten opgevraagd en eens gekeken hoe dat zat met de voorschriften voor het houden van een tuin. Die waren inderdaad erg streng en ouderwets. Je tuin moest netjes zijn en je moest hard werken. Iedereen lette op elkaar. Het was net een dorp. Heel benauwend kwam dat over.
Buurman

Maar buurman,
Waarom is dat nu dan zo anders? Ik kreeg een compliment van de schouwcommissie omdat ik rommelhoekjes heb op mijn tuin, leuk voor de insecten en voor de egels. Ik zag trouwens laatst een egel in mijn tuin scharrelen. Zo schattig.

Albert:

"Pionieren in sier-tuinieren…
Sier-tuinieren?
Hier weet men hoe dat moet!
Je moet planten, begieten,
snoeien en verpoten.
Inheemse soorten naast exoten!
Dicht en vredig naast elkaar!
Want diversiteit is wonderbaar!"

Tijden veranderen buurvrouw,
In de loop der tijd is het tuinieren erg veranderd; we hebben veel meer oog voor de waarde van een tuinenpark als het onze. We zijn ons bewust dat we onderdeel zijn van de natuur als geheel en daardoor zijn diversiteit en ecologie veel belangrijker dan keurig aangeharkte tuinen. Ook de manier van aansturen van een vereniging is veranderd met de tijd. Besturen met een strenge voorzitter en op grote afstand van de leden past nu niet meer. Een vereniging heeft alleen nog toekomst als de leden zelf verantwoordelijkheid nemen en dragen. Daarom gaat er langzaamaan steeds meer zeggenschap naar de commissies. We doen het samen. En toch is ons tuinenpark nog steeds net een dorp.
Buurman

Saamhorigheid

Mia Canten:
"In 1991 begonnen we met de knutselclub op woensdag. Theezakjes vouwen, dat vonden we leuk om te leren. Daarna gingen we kaarten maken en schilderen. We zaten wel met 12 vrouwen. Dat mis ik nog steeds. Nu hebben we het Buurtcafé op vrijdagmiddag, ook gezellig. Bij het opruimen vonden we een doos met kaarten, die de club gemaakt heeft. Ik heb laatst bij de GroenmoetjeDoen!-dag voor 15 euro kaarten verkocht. De tentoonstelling organiseerde ik ook. Dat was altijd heel mooi."

WIE ZIJN DE PIONIERS?

Bibi:

"Het zijn stads-mensen met een groen hart. Heel divers: jonge gezinnen die hun kinderen groen willen meegeven, mensen die ontsnapping zoeken uit de stadsdrukte."

Er waren altijd veel feestelijkheden en evenementen bij De Pioniers. Zelfs optochten met majorettes; de kinderen waren verkleed en de keurige heggen werden verlicht met waxinelichtjes.

Scan de QR-code en bekijk het filmpje!

Er is nog een film uit 1971 bewaard gebleven van de optocht. Hierin zijn nog een aantal Pioniers te zien die nog altijd een tuin op ons tuinenpark hebben.

Oude tradities herleven; December 2024 was er weer een lichtjestocht. Nu niet met verkleden, maar wel met prachtig versierde tuinen en overal licht.

WIE ZIJN DE PIONIERS?

Pieternel:

"Het heeft voor mij te maken met een eerste keer iets doen of iets ontwikkelen. Ik zie mezelf inmiddels echt niet meer als een Pionier."

Uit een gesprek met Andrea en Gerard Huijsen:

Gerard: "Er had iemand een paard meegenomen in de kantine. Wat hebben we een lol gehad. Toen deden wij al de kantine. Ik deed alles, de inkoop, achter de bar en het schoonmaken. Toentertijd was de kantine open van 10 uur 's morgens tot 's nachts 1 uur of later."

Andrea: "Dat was die man die woonde buiten waar nu het Leger des Heils staat. Daar stond een huis toen. Die man kwam altijd zondagmiddag. Dan kwamen namelijk alle mannen van het voetbalveld naar de kantine. Totdat wij zeiden; "En nou is het genoeg" en dan gingen ze weg. Het was een hechte club. Veel jonge mannen waren vrijgezel. En het was gezellig! We hadden bingo-avonden, kaart-avonden en feesten. Ik kocht wel 25 kratten per week in. En bij de bingo-avonden was het zo druk dat de ramen open moesten omdat er ook mensen op het plein zaten mee te doen."

We kwamen Jan de Bruin laatst nog tegen, die zit nu in de Voorveldse Hof. Dat was zo leuk. We hebben de mensen met dementie een paar keer opgehaald om te wandelen op de Pioniers. Er is een vrouw van de Voorveldse Hof die altijd naar onze tuin komt kijken, naar de kabouters. Toen heb ik een bosje bloemen voor haar gesneden."

Het tuinencomplex is wandelgebied geworden. Het geeft ons bestaansrecht, omdat we deze groene oase in de stad onderhouden en daarbij gastvrij zijn voor de buurt. Ouderen die in de Voorveldse Hof wonen, komen graag samen met hun familie bij ons wandelen of op het plein zitten. Maar ook kinderen spelen in de speeltuin en mensen uit de buurt die even rust nodig hebben, komen op een bankje zitten of doen een spelletje in het buurtcafé op vrijdagmiddag.

Iedereen valt wel eens in de sloot

Henk Karg:
"Ik reed een keer als kind met mijn fiets en een plank in mijn handen de sloot in. Het water was toen nog kraakhelder. Je kon zo de bodem zien. Vader van Boggelen trok mij aan zijn kraag de sloot uit. Moeder waste me in de keuken van de kantine."

Gerard Huijsen:
"Ze gingen ook varen vanuit ons huisje, want wij zitten aan de sloot en mijn zoon had een rubberboot. Nou was er op de tuin een meisje Sjaan.'Wil je meevaren?' vroeg mijn zoon. Toen ze wilde instappen, voer hij weg en viel ze in het water. Toch is het onze schoondochter geworden. Het is er één van Van Boggelen."

Mevrouw Haaksma is de oma van Pionier Bibi Epping en de moeder van Ilona, de moeder van Bibi (het kleine meisje hier onder op de foto). Zij had in 1951 een tuin bij de Pioniers, toen nog op de Ezelsdijk.
"We hadden nog maar net een tuin en ik kwam met de kleine Ilona, die toen een jaar of twee was, naar de Ezelsdijk. We stonden met iemand te praten en ineens was ze verdwenen. Er lag daar zo' n grote mest-hoop voor de sloot. Toen we daar achter keken, kwam haar bontmutsje boven het water uit. Verder zagen we alleen maar kroos. Mijn man is toen meteen in de sloot gesprongen. Hij heeft Ilona eruit gevist en afgedroogd in het schuurtje. Ik ben snel naar huis gefietst voor droge kleren."

Michel van der Zijde:
"Ik reed de grasmaaimachine zo hard dat hij door bleef rollen, toen werd ik er overheen geslingerd. Zo in de sloot. Maar iedereen viel wel eens in de sloot."

Rust en vrijheid

Gerard Huijsen:
"De vrijheid is fijn op de tuin. Je kan je terugtrekken en ook contact maken. Wij hebben het getroffen, want achter de tuin hadden wij ook nog zo n bosje. Ik heb kippen gejat. Op maandagmorgen gingen we met zijn allen naar de Veehallen. Met de paarden helpen en er waren ook kippen. Toen waren er kippen losgebroken. Die kwamen bij ons op de tuin terecht. Zo hadden wij kippen. We moesten er elke dag heen om de kippen eten te geven. Op een gegeven moment waren ze weg. Kwam er iemand zeggen dat ze op de Maliebaan zaten."

Hassan Mohedi:
"In de winter ga ik vaak na mijn werk even naar de tuin. Ik zit daar dan een half uurtje in mijn eentje voor ik naar huis ga om te eten. Vroeger als kind in Noord-Marokko hield ik al van de natuur. In de zomer hadden we drie maanden vakantie. Mijn vader bracht me in die vakantiemaanden op de brommer naar het familiehuis op de berg. Het grote huis van mijn grootvader had een binnenplaats, waar behalve veel neefjes ook een ezel en een koe woonden. Ik heb in die zomers van de natuur leren genieten. Soms mis ik Marokko wel. Niet alleen het klimaat, maar ook de vele vrienden en het familiegevoel. De Pioniers maakt de heimwee een beetje goed. Hier is het ook een soort familie. Als mijn ouders bellen vragen ze altijd hoe het met de tuin gaat. Ze zijn een paar keer in Utrecht geweest en met de tuin voelden ze zich meteen verbonden. Het is iets wat mijn vader en moeder goed begrijpen."

WIE ZIJN DE PIONIERS?

Paul:

"Voor mij staat De Pioniers ook voor 'vrijheid', vrij zijn in wie je bent, wat je doet, hoe je je tuin vorm geeft en tegelijkertijd ook rekening met elkaar houdt, elkaar helpt."

Monique van der Linden:
"Ik kom hier heel graag want ik heb het gevoel dat het vakantie is als je hier binnenkomt op het terrein, al is het maar vijf minuutjes fietsen van mijn huis. Verschil mag er zijn, zowel in de tuinen als in de mensen."
"Er zijn hier veel dieren, vooral veel soorten vogels. Onder meer duiven, koolmezen, roodborstjes en eenden. Ik zag opeens een mooie bruine vogel in een boom in mijn tuin. Toen sprong hij eruit en zag ik dat het een eekhoorn was!"

De tuinvereniging **toen en straks**

Henk Karg:

"Midden jaren '70 begon het natuurbehoud en bewustzijn pas te groeien. Van kinds af aan was ik op de volkstuin en in de omliggende braakliggende graslanden te vinden. Met zelfgemaakte schepnetten liep ik langs de slootkanten achter de volkstuin. Altijd druk bezig het kleine waterleven te bestuderen, dat in die tijd nog volop aanwezig was; groene kikkers, kikkerdril, jonge watersalamanders, waterspinnen, waterschorpioenen, staafwantsen, tiendoornige stekelbaarsjes, bootsmannetjes, veel watervlooien (daphnia's en cyclops), jonge bittervoorns en nog veel meer soorten. Tegen de tijd dat ik mijn biologie- en scheikundestudie startte in 1980, was het duidelijk dat - door de slechte waterkwaliteit - de sloten op het volkstuincomplex steeds minder soorten bevatten. Door veel kroos groeiden de sloten dicht en ontstonden er meer anaerobe situaties. De daphnia's, die behoefte hebben aan schoon water met voldoende zuurstof, maar ook jonge vissen zoals de vele jonge ruisvoorns in het Perenlaantje, verdwenen."

WIE ZIJN DE PIONIERS?

Bahram:

"WIJ zijn de Pioniers"

Hoe zien we de Pioniers anno 2035?

Uit Beheerplan ATV De Pioniers, september 2023, geschreven door Paul van Kan:

In eerste instantie als een park dat verbindingen versterkt, in meerdere opzichten: verbinding met de aarde, met elkaar en met onszelf. En een park dat openheid uitstraalt en welkom heet.

Hier kunnen leden en niet-leden van elkaar leren. In het hele park wordt ecologisch beheerd en circulair gewerkt (bijvoorbeeld door groen niet af te voeren maar te composteren en door hergebruik van materialen).

In de openbare delen wordt maximaal de ruimte gegeven aan natuur, afgestemd op de kansen van een plek. Voorzieningen zijn overal aangebracht ten behoeve van specifieke soortgroepen, zoals nestkasten, bijenburchten, ringslanghopen, voedselbosrand.

Het park is een inspirerende en leerzame belevingsplek en een groen rustpunt te midden van gemêleerde woonbuurten.

Verbinden als centraal thema:

- situering in de wijk: ruimtelijke verbinding
- recreatief medegebruik: sociale verbinding
- leden onderling, leren van elkaar, werkgroepen: praktische verbinding
- zorg voor je eigen tuin: persoonlijke verbinding
- biodiversiteit en flora en fauna: ecologische verbinding
- water als belangrijk verbindend medium.

Twee nieuwe tafels voor ons plein, ter ere van het 90 jarig jubileum; ter bevordering van verbinding met de wijk, de stad en de natuur!